

Στή Σκωτία τὰ 4 μεγαλύτερα Παιδαγωγικά Κολλέγια, δηλ. τοῦ Moray House (Ἐδιμβούργο), τοῦ Dundee (στὴν ὁμώνυμη πόλι), τοῦ Aberdeen (στὴν ὁμώνυμη πόλι) καὶ τοῦ Jordan hill (Γλασκώδη) ὀργανώνουν προγράμματα θερινῶν μαθημάτων, ποὺ παρακολουθοῦν ἐκπαιδευτικοὶ ἀπὸ ὅλη τὴ Σκωτία ἢ ἄλλες περιοχές. Τὰ προγράμματα αὐτὰ εἶναι διαφόρου ἐίδων. Ἄλλα παρέχουν κανονικὴ ἐξειδίκευσι καὶ ἀναλόγους τίτλους, ποὺ δίνουν στοὺς κατόχους τοὺς τὸ δικαίωμα νὰ ἀπασχοληθοῦν σὲ ἄλλες ἐργασίες μὲ ἀνάλογη αὐξήσει μισθοῦ, ἄλλα παρέχουν ἀπλὴ ἐνημέρωσι στὶς τελευταῖες ἐξελίξεις τῆς Παιδαγωγικῆς καὶ τῆς ψυχολογίας καὶ ἄλλα ἐπιμόρφωσι σὲ σὲ λειτουργοὺς Α) βαθμοῦ καὶ Β) βαθμοῦ Ἐκπαιδεύσεως. Τὰ Προγράμματα θερινῶν μαθημάτων δὲν εἶναι πάντα τὰ ἴδια, ἀλλὰ ρυθμίζονται ἀπὸ τὶς ἀνάγκες τῆς ἐκπαιδεύσεως καὶ τὰ διαφέροντα τῶν ἰδίων τῶν ἐκπαιδευτικῶν. Ἀπὸ τὸ Φθινόπωρο γίνονται δεκτὲς ὑποδείξεις ἀπὸ τοὺς ἐκπαιδευτικοὺς γιὰ τὴν ὀργάνωσι καὶ λειτουργία προγραμμάτων ποὺ τοὺς ἐνδιαφέρουν εἴτε πάνω σὲ προβλήματα ποὺ ἀντιμετωπίζουν στὴ διδακτικὴ τοὺς ἐργασία εἴτε πάνω σὲ θέματα, στὰ ὁποῖα θέλουν νὰ ἐνημερωθοῦν, εἴτε τέλος σὲ μαθήματα, ποὺ τοὺς δίνουν κάποια ἐξειδίκευσι, ποὺ κοντὰ στὰ ἄλλα ἔχει σὰν ἀποτέλεσμα καὶ τὴ βελτίωσι τῶν μισθῶν τοὺς. Ὑποδείξεις δέχονται ἀκόμη τὰ Κολλέγια καὶ ἀπὸ τὶς ἐπίσημες Ἐκπαιδευτικὲς Ἀρχές, ἢ ἄλλες ὑπηρεσίες καὶ Ὀργανώσεις, ποὺ ἔχουν ἀμεση ἀνάγκη στελεχῶν μὲ εἰδικὴ κατάρτισι, ἢ ὁποῖα μπορεῖ νὰ δοθῇ ἀπὸ τὰ Παιδαγωγικά Κολλέγια. Ὄταν παρουσιασθῇ ἐπαρκὴς ἀριθμὸς ἐνδιαφερομένων τότε τὸ πρόγραμμα μαθημάτων τῆς κατηγορίας αὐτῆς περιλαμβάνεται στὸ ἐντυπο θερινῶν μαθημάτων ποὺ κυκλοφορεῖ καὶ ἀποστέλλεται στοὺς ἐκπαιδευτικοὺς τῆς Σκωτίας, διὰ τῶν Διευθυντῶν τῶν σχολείων. Οἱ ἐκπαιδευτικοὶ κατόπιν συμπληρώνουν ἐντυπες αἰτήσεις καὶ τὶς στέλλουν στὸν Ὑποδιευθυντὴ (vice principal) τοῦ Κολλεγίου τῆς ἐκλογῆς τῶν μέχρι τέλος Ἀπριλίου περίπου. Ὁ Ὑποδιευθυντὴς τοῦ Παιδαγωγικοῦ Κολλεγίου, ὁ ὁποῖος ἔχει τὴν εὐθύνη γιὰ τὴν σύνταξι τοῦ προγράμματος τῶν θερινῶν μαθημάτων, ταξινομεῖ τὶς αἰτήσεις καὶ ἐπιστατεῖ στὴν ὅλη προεργασία γιὰ τὴ λειτουργία τῶν προγραμμάτων τῶν θερινῶν μαθημάτων στὴ διάρκεια τῶν 3 πρώτων ἐβδομάδων τοῦ Ἰουλίου.

Τὰ θερινὰ μαθήματα παρέχονται δωρεάν. Μόνον ἂν χρειασθῇ χρησιμοποιήσι συγκοινωνιακοῦ μέσου οἱ ἐνδιαφερόμενοι ἐπιβαρύνονται μὲ τὸ σχετικὸ εἰσιτήριο, πρᾶγμα ποὺ γίνεται συνήθως γιὰτὶ τὸ Κολλέγιο ὀργανώνει καὶ ἐπισκέψεις μορφωτικοῦ διαφέροντος. Στους προσερχομένους ἐξασφαλίζεται στέγη στὰ Οἰκοτροφεία τῶν Κολλεγίων, ὅπου ὑπάρχουν καὶ τροφή μὲ πληρωμὴ. (Τὰ ἐξοδα αὐτὰ ἀνέρχονται σὲ 600 δραχμὲς τὴν ἐβδομάδα). Στὸ διάστημα τῶν θερινῶν μαθημάτων λειτουργεῖ καὶ τὸ ἐστιατόριο τοῦ Κολλεγίου, ποὺ δίνει γεύματα σὲ χαμηλὲς τιμές.

Γιὰ νὰ σχηματίσῃ ὁ ἀναγνώστης μιὰν ἰδέα ἀπὸ τὸ εἶδος τῆς ἐργασίας ποὺ γίνεται στὰ Παιδαγωγικά Κολλέγια στὴ διάρκεια τῶν θερινῶν μαθημάτων καὶ σεμιναρίων θὰ παραθέσω πρὸ κάτω τὸ Πρόγραμμα τοῦ θέρους τοῦ 1965 τοῦ Παιδαγωγικοῦ Κολλεγίου τοῦ Moray House (1).

Α) Προγράμματα Ἐξειδικεύσεως

Τὰ Προγράμματα αὐτὰ διαρκοῦν 6 ἐβδομάδες καὶ χωρίζονται σὲ δυὸ κύκλους ἢ σειρὲς μαθημάτων, μιὰ γιὰ κάθε καλοκαίρι. Γιὰ νὰ παρακολουθήσῃ ὁ ἐνδιαφερόμενος ἐκπαιδευτικὸς τὴν πρώτην σειράν πρέπει νὰ ἔχη διδακτικὴ πείρα τοῦλάχιστον 1 ἔτους καὶ νὰ ἐργασθῇ τὸ προσεχὲς ἔτος γιὰ νὰ παρακολουθήσῃ τὸ ἐπόμενον καλοκαίρι τὴ δεύτερη σειράν τῶν μαθημάτων. Ὅσοι παρουσιάζουν ἱκανοποιητικὴ ἐπίδοσι στὰ μαθήματα αὐτὰ μποροῦν νὰ πάρουν τὸν ἀνάλογο τίτλο ἐξειδικεύσεως, ποὺ ση-

1. Βλέπε σχετικὸν φυλλάδιον τοῦ Moray House : Courses for Teachers in Service, Summer Vacation, 1965.

μαίνει ένα επί πλέον προσόν για την βελτίωσι τής θέσεώς των και τοῦ μισθοῦ των. Στὸ Κολλέγιο τοῦ Moray House λειτούργησαν τὸ περασμένο καλοκαίρι (1965) τὰ ἐξῆς προγράμματα μαθημάτων:

1) Μέθοδοι ἐργασίας στὸ Προπαρασκευαστικὸ Τμήμα τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου (Infant School Methods) (2ος κύκλος μαθημάτων ἀπὸ 5 ἕως 23 Ἰουλίου, 75 διδακτικὲς ὥρες). Οἱ διδασκάλισσες ποὺ παρακολουθοῦν καὶ τοὺς δυὸ κύκλους μὲ ἐπιτυχία ὑποβάλλουν αἴτησι στὸ Ὑπουργεῖο Παιδείας γιὰ τὴ Σκωτία γιὰ τὴν ἀπόκτησι πιστοποιητικοῦ ἐξειδικευμένης διδασκαλίσεως, ἱκανῆς νὰ διδάξῃ στὶς 2 πρώτες τάξεις τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου (Infant Department).

2) Ἡ Διδασκαλία τῶν καθυστερημένων παιδιῶν στὰ Σχολεῖα τῆς Β) βαθμίου Ἐκπαιδεύσεως (2ος κύκλος μαθημάτων ἀπὸ 5 ἕως 23 Ἰουλίου 75 διδακτικὲς ὥρες). Ὅσοι παρακολουθήσουν ἐπιτυχῶς τοὺς δυὸ κύκλους θερινῶν μαθημάτων, γιὰ νὰ λάβουν τὸν ἀνάλογο τίτλο ἐξειδικεύσεως ὑποβάλλουν αἴτησι στὸν Διευθυντὴ τοῦ Παιδαγωγικοῦ Κολλεγίου ποὺ ὑπάγεται τὸ σχολεῖο ὅπου ἐργάζονται οἱ ἐνδιαφερόμενοι.

Β) Συμπληρωματικὰ προγράμματα στὶς μεθόδους διδασκαλίας τῶν μαθημάτων Ἀγγλικῆς, Ἱστορίας, Γεωγραφίας καὶ Μαθηματικῶν στὰ σχολεῖα τῆς Β) βαθμίου ἐκπαιδεύσεως

Τὰ προγράμματα αὐτὰ ἀφοροῦν στὴ διδασκαλία τῶν μεθόδων διδασκαλίας διαφόρων μαθημάτων σὲ ὅσους διδάσκουν στὰ σχολεῖα τῆς Β) βαθμίου Ἐκπαιδεύσεως, τὰ ὁποῖα τοὺς δίδουν τὸ δικαίωμα νὰ θεωρηθοῦν προσοντούχοι στὸν κλάδο ποὺ διδάσκουν. Τὸ περασμένο καλοκαίρι λειτούργησαν 4 τέτοια προγράμματα μαθημάτων, τὰ ἐξῆς:

3) Μέθοδοι διδασκαλίας τῆς Ἀγγλικῆς, (5 ἕως 16 Ἰουλίου, 20 διδακτικὲς ὥρες).

4) Μέθοδοι διδασκαλίας τῆς Ἱστορίας (στὸ ἴδιο χρονικὸ διάστημα).

5) Μέθοδοι διδασκαλίας τῆς Γεωγραφίας (στὸ ἴδιο χρονικὸ διάστημα).

6) Μέθοδοι διδασκαλίας τῶν Μαθηματικῶν (στὸ ἴδιο χρονικὸ διάστημα).

Γ) Προγράμματα ἐνημερώσεως καὶ ἀπλῆς ἐπιμορφώσεως

Τὰ προγράμματα αὐτὰ ἀναφέρονται σὲ 38 θέματα καὶ κράτησαν 1 ἕως 2 ἑβδομάδες. Σκοπὸς τους ἦταν ἡ ἐνημέρωσι τῶν ἐκπαιδευτικῶν σὲ ποικίλα θέματα διδακτικῆς κυρίως φύσεως, σύμφωνα μὲ τὶς ἐκπαιδευτικὲς ἀνάγκες ἢ τὰ διαφέροντα τῶν ἐκπαιδευτικῶν, ὅπως φαίνεται καὶ ἀπὸ τὴν ἀπαρίθμησί τους:

7) Μαθηματικὰ Δημοτικοῦ Σχολείου: (5 ἕως 9 Ἰουλίου). Γίνεται μιὰ πρώτη εἰσαγωγή στὸν τρόπο διδασκαλίας τῶν Μαθηματικῶν στὸ Δημοτικὸ Σχολεῖο καὶ μαζὶ πρακτικὴ ἐργασία στὴν τάξι.

8) Μαθηματικὰ Δημοτικοῦ Σχολείου (2ος κύκλος γιὰ προχωρημένους) (5 ἕως 9 Ἰουλίου). Τὰ μαθήματα αὐτὰ παρακολουθοῦν μονάχα ἐκπαιδευτικοὶ ποὺ παρακολούθησαν τὸ προηγούμενο καλοκαίρι τὸν 1ο κύκλο. Ἡ ἐργασία γίνεται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον μὲ διαλογικὴ συζήτησι, ποὺ τὴν πλουτίζουν μὲ τὴν πείρα τους οἱ ἀσκούμενοι.

9) Εἰσαγωγή στὸ νέο ἀναλυτικὸ πρόγραμμα τοῦ μαθήματος τῶν Ὀρθοσκευτικῶν στὶς Μέσες καὶ Ἀνώτερες τάξεις τοῦ Δημοτ. Σχολείου (12 ἕως 16 Ἰουλίου).

10) Εἰσαγωγή στὸ νέο ἀναλυτικὸ πρόγραμμα τοῦ μαθήματος τῶν Ὀρθοσκευτικῶν στὶς Μέσες καὶ Ἀνώτερες τάξεις τοῦ Δημοτ. Σχολείου (12 ἕως 16 Ἰουλίου).

11) Ἡ Βιβλιοθήκη στὸ Δημοτικὸ Σχολεῖο: (5 ἕως 9 Ἰουλίου): Τὰ μαθήματα αὐτὰ σκοπὸ ἔχουν νὰ βοηθήσουν τὸν διδάσκοντα στὴν ἀξιοποίησι τῆς σχολικῆς βιβλιοθήκης στὴν καθημερινὴ διδακτικὴ του ἐργασία. Τὰ παραδίδουν σχολικοὶ βιβλιοθηκᾶριοι καὶ διδάσκαλοι ποὺ ἔχουν πείρα στὴ χρησιμοποίησι τῆς σχολικῆς βιβλιοθήκης.

12) Ἡ διδασκαλία τοῦ μαθήματος τῶν Γαλλικῶν στὸ Δημοτικὸ Σχολεῖο (5 ἕως 9 Ἰουλίου). Τὰ μαθήματα αὐτὰ ἐξοικειώνουν τοὺς ἐκπαιδευτικοὺς ποὺ θὰ θελήσουν νὰ διδάξουν τὸ μάθημα τοῦτο μὲ τίς μεθόδους καὶ τὰ ὁπτικο-ἀκουστικὰ μέσα διδασκαλίας τῆς Γαλλικῆς γλώσσας.

13) Τὸ κέντημα στὴν ἀγωγή καὶ τῆ διδασκαλία (5 ἕως 9 Ἰουλίου) : Εἰσάγει τῆ διδασκάλισσα τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου στὴ χρῆσι τῶν συγχρόνων μεθόδων διδασκαλίας τοῦ μαθήματος καὶ στὴ νέα διδακτέα ὕλη.

14) Ἡ διδασκαλία τῆς Γεωγραφίας στὸ Δημοτικὸ Σχολεῖο (5 ἕως 9 Ἰουλίου). Τὰ μαθήματα αὐτὰ κατατοπίζουν τὸν διδάσκοντα στὴ χρῆσι τῆς νέας μεθόδου διδασκαλίας τῆς Γεωγραφίας, ποὺ βασίζεται στὴ σπουδὴ μιᾶς περιοχῆς ἀπὸ γεωγραφικὴ ἀποψὶ μὲ τὴν τριμερῆ πορεία τῆς παρατηρήσεως, τῆς καταγραφῆς καὶ ἐρμηνείας τῶν παρατηρουμένων. Πρόκειται γιὰ τὴν μύησι τοῦ διδάσκοντος στὴ χρῆσι τῆς εὐρετικῆς μεθόδου διδασκαλίας, ποὺ θέτει τὸ παιδί στὴ θέσι τοῦ ἐρευνητοῦ καὶ διεγείρει καὶ διατηρεῖ σὲ αὐτὸ τὴν χαριτωμένη περιέργεια, ποὺ εἶναι χαρακτηριστικὴ τοῦ ἐρευνητικοῦ πνεύματος καὶ συνάμα βοηθεῖ τὸν μαθητὴ στὴν εὑρεσι τρόπων ἐκφράσεως τῆς προσωπικῆς του ἐμπειρίας, ὅπως αὐτὴ πλουτίζεται ἀπὸ τὴν κατευθυνομένη παρατήρησι.

15) Νέαι μέθοδοι καὶ μέσα διδασκαλίας στὰ Ὀλιγοθέσια (ἢ Ἀγροτικὰ ὅπως τὰ λένε) Δημοτικὰ Σχολεῖα (16-23 Ἰουλίου).

16) Οἱ Τέχνες στὴ διδασκαλία (19 ἕως 23 Ἰουλίου) : Τὰ μαθήματα αὐτὰ παρακολουθοῦν ἐκπαιδευτικοὶ ποὺ διδάσκουν στὰ Δημοτικὰ Σχολεῖα ἢ σὲ ἀδύνατους μαθητὰς ἄλλων σχολείων. Τὰ περισσότερα ἀπὸ τὰ διδασκόμενα θέματα συσχετίζονται μὲ τὸ Πρόγραμμα τῶν ἄλλων μαθημάτων τοῦ σχολικοῦ Προγράμματος καὶ μὲ τὴν μάθησι ἀπὸ μέρους τοῦ παιδιοῦ «διὰ τοῦ πράττειν».

17) Μαθήματα στὶς μεθόδους διδασκαλίας στὸ Δημοτικὸ Σχολεῖο γιὰ ἐκπαιδευτικοὺς ποὺ πρόκειται νὰ ξαναδιδάξουν στὸ Δημοτικὸ Σχολεῖο (12 ἕως 23 Ἰουλίου, 40 διδακτικὲς ὥρες), ὕστερα ἀπὸ μακρὰ παραμονὴ ἐκτὸς ὑπηρεσίας.

18) Τελευταῖες ἐξελίξεις στὶς πρώτες βαθμίδες τῆς Α) βαθμοῦ Ἐκπαιδεύσεως (5 ἕως 16 Ἰουλίου, 40 διδακτικὲς ὥρες) : Τὰ μαθήματα αὐτὰ προορίζονται γιὰ διδασκάλους Δημοτικῶν σχολείων καὶ εἰδικῶν σχολείων καὶ γιὰ Διευθυντὰς σχολείων καὶ τοὺς βοηθοὺς των καὶ τοὺς ἐνημερώνουν πάνω στὶς τελευταῖες ἐξελίξεις στὴν ἐκπαίδευσι τῶν παιδιῶν ἡλικίας 5 ἕως 9 ἐτῶν κυρίως σὲ θέματα διδασκαλίας τῶν διαφόρων μαθημάτων καὶ τῆς ψυχολογίας τῆς ἡλικίας αὐτῆς.

19) Ἡ μέθοδος διδασκαλίας τῆς Ἀριθμητικῆς τοῦ Cuisenaire (5 ἕως 9 Ἰουλίου). Τὰ μαθήματα αὐτὰ προορίζονται γιὰ ἐκπαιδευτικοὺς ποὺ γιὰ πρώτη φορὰ θὰ διδάξουν ἀριθμητικὴ μὲ τὴν μέθοδο Cuisenaire καὶ περιλαμβάνουν πρακτικὴ ἀσκησι τῶν παρακολουθούντων σπουδαστῶν στὴ χρῆσι τοῦ σχετικοῦ ὕλικου κατὰ τὴν ἐκτέλεσι τῶν 4 πράξεων τῆς Ἀριθμητικῆς ἐπὶ ἀκεραίων καὶ δεκαδικῶν καθὼς καὶ ὑποδειγματικὴ διδασκαλία σὲ παιδιὰ τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου.

20) Ἡ μέθοδος διδασκαλίας τῆς πρώτης ἀναγνώσεως (12 ἕως 16 Ἰουλίου) : Στὴ σειρά τῶν μαθημάτων αὐτῶν περιλαμβάνεται καὶ ἓνα σεμινάριο στὸ ὁποῖο μιλοῦν διδασκάλισσες πεπειραμένες στὴ χρῆσι τῆς μεθόδου διδασκαλίας τῆς πρώτης ἀναγνώσεως.

21) Στοιχειώδη στατιστικὰ (12 ἕως 15 Ἰουλίου, 4 ὥρες).

22) Ἡ διδασκαλία τῆς Ἀλγεβρας καὶ τῶν λογαριασμῶν μὲ μικρὲς ἀριθμητικὲς μηχανές (12 ἕως 16 Ἰουλίου, 22½ διδακτικὲς ὥρες). Τὰ μαθήματα αὐτὰ διδάσκονται ἀπὸ καθηγητὰς τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Ἐδιμβούργου στὶς αἰθουσες τοῦ Ἰνστιτούτου τῶν Μαθηματικῶν καὶ ἀποσκοποῦν στὸ νὰ κάμουν τοὺς διδάσκοντας τὴν Ἀλγεβρα διορατικοὺς στὸν τρόπο τῆς σύγχρονης διδασκαλίας τῆς. Ἀκόμη στὰ μαθήματα αὐτὰ διδάσκονται οἱ ἐκπαιδευτικοὶ τὸν τρόπο χρήσεως καὶ τὰ πλεονεκτήματα τῶν μικρῶν ἀριθμομηχανῶν.

23) Ἡ διδασκαλία τῶν Συγχρόνων Σπουδῶν στὰ Γυμνάσια (5 ἕως 16 Ἰου-

λίου). Το μάθημα αυτό είναι ένα άμάλγαμα γνώσεων από την Ιστορία, την Γεωγραφία και στοιχεία Οικονομικής, που διδάσκονται στους μαθητές εκείνους των σχολείων Β) βαθμίου Έκπαιδευσεως που δεν θέλουν να παρακολουθήσουν Ιστορία και Γεωγραφία από την Γ' τάξη του Γυμνασίου και πέρα. Πρόκειται δηλ. για ένα σχετικά νέο μάθημα στο πρόγραμμα. Το σεμινάριο παρακολουθούν καθηγηται Ιστορίας και Γεωγραφίας. (20 διδακτικές ώρες).

24) Μαθήματα σχετικά με το ανέδασμα κλπ. θεατρικών έργων (12 έως 23 Ιουλίου, 20 διδακτικές ώρες) : Σκοπός των μαθημάτων αυτών είναι να δώσουν στον εκπαιδευτικό Β) βαθμίου εκπαίδευσεως πρακτικές γνώσεις στον τρόπο παραγωγής θεατρικών έργων σε σχολεία της Β) βαθμίου Έκπαιδευσεως και περιλαμβάνουν μαθήματα οργανώσεως μιας θεατρικής παραστάσεως, εκλογής των καταλλήλων έργων, τεχνικής ήθοποιας και παρουσιάσεως ενός έργου.

25) Όπτικο-άκουστικά μέσα διδασκαλίας Συγχρόνων Ξένων Γλωσσών (5 έως 9 Ιουλίου, 10 διδακτικές ώρες). Ένδιαφέρει τους διδάσκοντας ξένες γλώσσες στα σχολεία της Β) βαθμίου Έκπαιδευσεως.

26) Η διδασκαλία της Βιολογίας στις δυο πρώτες γυμναστικές τάξεις (5 έως 9 Ιουλίου, 20 διδακτικές ώρες) :

27) Η διδασκαλία της Βιολογίας στις ανώτερες βαθμίδες της Β) βαθμίου Έκπαιδευσεως (12 έως 16 Ιουλίου, 25 διδακτικές ώρες) .

28) Η διδασκαλία της Χημείας στο 3ο και 4ο έτος σύμφωνα με το έναλλασσόμενο Αναλυτικό Πρόγραμμα (5 έως 9 Ιουλίου, 25 ώρες διδασκαλίας) . Προορίζεται για καθηγητάς Χημείας σε σχολεία Β) βαθμ. Έκπαιδευσεως.

29) Η διδασκαλία της Φυσικής στο 3ο και 4ο έτος σύμφωνα με τή έναλλασσόμενο Αναλυτικό Πρόγραμμα Σχολείων Β) βαθμίου (12 έως 16 Ιουλίου 1965, 25 διδακτικές ώρες) .

30) Ηλεκτρονική για καθηγητάς των Φυσικών (19 έως 23 Ιουλίου, 25 διδακτικές ώρες)

31) Τα Λατινικά στις τρεις πρώτες τάξεις των Σχολείων Β) βαθμίου Έκπαιδευσεως (5 έως 9 Ιουλίου, 20 διδακτικές ώρες) .

32) Σχέδιο στο ύπαιθρο και ζωγραφική τοπίων (5 έως 16 Ιουλίου, 30 διδακτικές ώρες) .

33) Η άπλη φωτογραφία και οι εφαρμογές της φωτογραφικής τέχνης στο σχολείο (5 έως 16 Ιουλίου, 30 διδακτικές ώρες) .

34) Η καλή γραφή — θεραπευτικά μαθήματα για εκπαιδευτικούς (5 έως 16 Ιουλίου, 10 διδακτικές ώρες) . Σκοπός των μαθημάτων αυτών είναι να βοηθηθούν οι διδάσκαλοι στη βελτίωση του γραφικού των χαρακτήρος, να πάρουν οδηγίες για το πώς θα γράφουν στον πίνακα, πώς όταν κάνουν χάρτες κλπ.

35) Παιδαγωγική Κοινωνιολογία (5 έως 16 Ιουλίου, 20 διδακτικές ώρες) . Τα μαθήματα που διδάσκονται την α' εβδομάδα σκοπό έχουν να βοηθήσουν τον διδάσκαλο να κατανοήσει βαθύτερα την κοινωνία μέσα στην οποία ζουν και αναπτύσσονται μαθηταί του, ενώ τα μαθήματα που διδάσκονται τη β' εβδομάδα αποβλέπουν κυρίως στην εξέταση του ρόλου του εκπαιδευτικού μέσα στην τάξη του, στο σχολείο και στο όλο εκπαιδευτικό σύστημα. Γενικά τα μαθήματα αυτά αποτελούν τή θεωρητική βάση του προγράμματος θερινών μαθημάτων για το Σχολείο και την Κοινότητα.

36) Το Σχολείο και η Κοινότητα (5 έως 16 Ιουλίου, 20 διδακτικές ώρες) : Τα μαθήματα αυτά προορίζονται για τους εκπαιδευτικούς που ενδιαφέρονται για τή συμβουλευτική εργασία του διδασκάλου ή για τή σχολική εργασία με το σύστημα των ομάδων και οργανώνονται σε συσχετισμό με τα μαθήματα του προηγούμενου προγράμματος. (άρ. 35) .

37) Πηλοπλαστική και κατασκευή μοντέλων (5 έως 16 'Ιουλίου, 30 διδακτικές ώρες) .

38) Τεχνικές εξετάσεων (12 έως 16 'Ιουλίου, 10 διδακτικές ώρες) : Τὰ μαθήματα αὐτὰ ἀναφέρονται στὴν τεχνικὴ τῆς κατασκευῆς τέσθ ἀντικειμενικῆς ἐξέτασεως τῶν μαθητῶν στὰ σχολικὰ μαθήματα, μὲ ἰδιαίτερη ἔμφασι στὸν τρόπο τῆς κατασκευῆς τῶν ἀτομικῶν θεμάτων σὲ κάθε τέσθ, στὴν ὁποία μετέχουν ὑποχρεωτικὰ καὶ οἱ ἀσκούμενοι ἐκπαιδευτικοί.

39) Νέα ὕλικά μέσα γιὰ τὴ διδασκαλία τῆς Ἀγγλικῆς (19 ἔως 23 'Ιουλίου) .

40) Σύγχρονοι μέθοδοι γιὰ τὴν διδασκαλία τῶν Θρησκευτικῶν (5 ἔως 9 'Ιουλίου, 10 διδακτικές ὥρες) .

41) Γενικὴ γνῶσι τῆς Ἀγίας Γραφῆς (5 ἔως 9 'Ιουλίου, 10 διδακτικές ὥρες) : Σκοπὸς τῶν μαθημάτων αὐτῶν εἶναι νὰ δώσουν στοὺς ἐκπαιδευτικοὺς Α) βαθμίου καὶ Β) βαθμίου Ἐκπαιδεύσεως βασικὲς γνῶσεις ἀπὸ τὴν Ἀγία Γραφή γιὰ τὴν καλὴ διδασκαλία τοῦ μαθήματος.

42) Κατασκευὴ μοντέλων στὸ μάθημα τῶν Μαθηματικῶν μὲ σύγχρονα ὕλικά (12 ἔως 16 'Ιουλίου, 10 διδακτικές ὥρες) : Τὰ μαθήματα αὐτὰ ἀφοροῦν κυρίως τοὺς ἐκπαιδευτικοὺς ποὺ διδάσκουν μαθηματικὰ στὸ Δημοτικὸ Σχολεῖο.

43) Σχολικὴ Ὑγιεινὴ στὸ σχολεῖο σήμερα (12 ἔως 16 'Ιουλίου, 10 διδακτικές ὥρες) .

44) Τροφὲς καὶ διατροφή (γιὰ τὶς καθηγήτριες τῆς οἰκιακῆς οἰκονομίας) (5 ἔως 9 'Ιουλίου, 27 διδακτικές ὥρες) .

Δ) Προγράμματα μὲ ἐσωτερικοὺς σπουδαστὰς

Πρόκειται γιὰ προγράμματα ποὺ γιὰ νὰ τὰ παρακολουθήσῃ κανεὶς πρέπει νὰ μὲνη συνέχεια στὸ Παιδαγωγικὸ Κολλέγιο (δηλ. νὰ κοιμᾶται καὶ νὰ τρώῃ στὸ Οἰκοτροφεῖο τοῦ Κολλεγίου) . Τὰ ἐξοδα διαμονῆς καὶ διατροφῆς γιὰ μιὰ ἐβδομάδα εἶναι 900 δραχμὲς περίπου. Τὸ περασμένο καλοκαίρι λειτουργοῦσαν τὰ ἐξῆς τρία προγράμματα:

45) Μαθηματικά: Σύγχρονα μαθηματικά (4 ἔως 10 'Ιουλίου) .

46) Ἱστορία: Σύγχρονη ἢ Ἱστορία τῆς Σκωτίας (4 ἔως 10 'Ιουλίου) .

47) Ἀγγλικά: Γλωσσολογία καὶ διδασκαλία τῶν Ἀγγλικῶν (11 ἔως 17 'Ιουλίου) .

Τὰ θερινὰ προγράμματα δὲν εἶναι πάντα τὰ ἴδια σὲ ὄλα τὰ Κολλέγια. Τὸ Κολλέγιο τοῦ Jordan hill εἶχε ὀργανώσει 54 θερινὰ προγράμματα τὸ καλοκαίρι τοῦ 1965, πολλὰ ἀπὸ τὰ ὁποῖα ἀφοροῦσαν τὴν διδασκαλία ὄλων σχεδὸν τῶν μαθημάτων τοῦ Προγράμματος τῶν Σχολείων τῆς Α) βαθμίου καὶ Β) βαθμίου Ἐκπαιδεύσεως: 4 τὰ Μαθηματικά, 3 τὶς Φυσικὲς Ἐπιστῆμες, 5 τὴν Γυμναστικὴν, 6 τὴν διδασκαλία τοῦ δράματος, 4 τὶς Τέχνες, 3 τὴν Μουσικὴν, 3 τὰ Τεχνικά, 3 τὶς Σύγχρονες ξένες γλῶσσες, 2 τὴν Γεωγραφία, κλπ. 8 προγράμματα ἐξειδικεύσεως (διαρκείας 2 ἔως 3 ἐβδομάδων, σὲ μερικὰ ἀπὸ τὰ ὁποῖα ὁ 2ος κύκλος μαθημάτων) καὶ 5 προγράμματα μὲ ἐσωτερικοὺς σπουδαστὰς (διαρκείας 7 ἡμερῶν) . Τὸ Κολλέγιο τοῦ Aberdeen εἶχε ὀργανώσει, τὸ καλοκαίρι τοῦ 1965, 24 θερινὰ προγράμματα, ἀπὸ τὰ ὁποῖα 8 ἐξειδικεύσεως, 6 γιὰ ἐκπαιδευτικοὺς Α) βαθμίου Ἐκπαιδεύσεως, 6 γιὰ ἐκπαιδευτικοὺς Β) βαθμίου Ἐκπαιδεύσεως καὶ 5 προγράμματα μαθημάτων γενικῆς φύσεως. Τὸ Παιδαγωγικὸ Κολλέγιο τοῦ Dundee ὀργάνωσε τὸ περασμένο καλοκαίρι 53 θερινὰ προγράμματα μαθημάτων παραπλήσια μὲ ἐκεῖνα τοῦ Moray House καὶ συγκεκριμένα 4 προγράμματα ἐξειδικεύσεως, 24 προγράμματα γιὰ ἐκπαιδευτικοὺς Α) βαθμίου καὶ 20 γιὰ ἐκπαιδευτικοὺς Β) βαθμίου Ἐκπαιδεύσεως καὶ 5 διάφορα προγράμματα.

Διαλέξεις και σεμινάρια στη διάρκεια του διδακτικού έτους

Έκτος από τα θερινά προγράμματα μαθημάτων στα Παιδαγωγικά Κολλέγια οργανώνονται και σεμινάρια στη διάρκεια του διδακτικού έτους, καθώς και αρκετές διαλέξεις από καθηγητές των Κολλεγίων μέσα και έξω από τα Κολλέγια. Στα σεμινάρια, που αναφέρονται σε ζητήματα σχολικής πράξης, καλούνται κάποτε και ομιληται από άλλα εκπαιδευτικά ιδρύματα ή πρόσωπα ειδικά σε ώρισμα θέματα που παρουσιάζουν εκπαιδευτικό διαφέρον. Γενικά καταβάλλεται προσπάθεια, ώστε κάθε ομιλία ή σεμινάριο ή πρόγραμμα θερινών ή άλλων μαθημάτων να γίνεται από τους πιο ειδικούς στα θέματα που αναπτύσσονται, ώστε να προκύπτουν όσο γίνεται περισσότερα ωφέληματα. Σε πολλά σεμινάρια και προγράμματα θερινών μαθημάτων οι διδάσκοντες είναι καθηγηται και Πανεπιστημίων ακόμη ή άλλων Ανωτάτων Ίδρυμάτων, αρκετοί δε αξιόλογοι καθηγηται των Παιδαγωγικών Κολλεγίων προσκαλούνται να δώσουν ομιλίες ή σειρές μαθημάτων ή να διευθύνουν σεμινάρια σε άλλα Κολλέγια ή Πανεπιστήμια. Ελπίζεται ότι ή συνεργασία αυτή θα αυξηθή στο έγγυς μέλλον ακόμη περισσότερο προς το καλό της Έκπαιδευσεως της Μεγάλης Βρεταννίας και των εκπαιδευτικών λειτουργών της. Η Διοίκηση των Παιδαγωγικών Κολλεγίων και ή Διεύθυνσι τους κάνουν το πᾶν προς την κατεύθυνσι αυτή.

Η Βιβλιοθήκη ενός Παιδαγωγικού Κολλεγίου

Ο τρόπος εργασίας των συγχρόνων Παιδαγωγικών Κολλεγίων είχε τον ευεργετικό του αντίκτυπο στον εκσυγχρονισμό των Βιβλιοθηκών των Κολλεγίων και την καλύτερη αξιοποίησι τους. Τα Προγράμματα των διαφόρων κύκλων σπουδών, όπως έγινε αντιληπτό, στηρίζουν αρκετό μέρος της επιτυχίας τους στην μελέτη την ατομική των σπουδαστών. Ενθαρρύνεται σε βαθμό αφάνταστο ή κατ' ιδίαν εργασία και μελέτη σε κάθε τύπο σχολείου και στα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ίδρύματα της Μεγάλης Βρεταννίας. Και οι Βιβλιοθήκες τόσο των διαφόρων Σχολών, όσο και των πόλεων (Δημοτική, Έθνική κ.ά. που λειτουργούν σε κάθε πόλι και κομόπολι) με την άρτια οργάνωσι τους, με την πλούσια βιβλιογραφία τους και την διαρκή τους ενημέρωσι σε βιβλία και περιοδικά, με το πάντοτε πρόθυμο και άριστα κατηρτισμένο προσωπικό τους, συμβάλλουν ουσιαστικά στη μόρφωσι των σπουδαστών. Αναφορικά με τις βιβλιοθήκες των Παιδαγωγικών Κολλεγίων πρέπει να λεχθή ότι είναι αρκετά πλούσιες σε βιβλία παιδαγωγικά, ψυχολογικά, φιλοσοφικά κλπ. και είναι σε θέσι να εξυπηρετούν όλους τους σπουδαστάς. Λειτουργούν με έπαρκές προσωπικό από το πρωι στις 8 και 45' μέχρις άργα το απόγευμα. Υπάρχει σε αυτές το σύστημα του δανεισμού με προθεσμία, που καθορίζει ο ίδιος ο αναγνώστης, ή οποία κατά κανόνα δεν ξεπερνά το μήνα, για να διευκολύνονται όλοι οι σπουδασται. Αν το βιβλίο δεν ζητηθή στο μεταξύ ο αναγνώστης μπορεί να κάμη ανανέωσι της προθεσμίας δανεισμού. Από κάθε βιβλίο, και ιδίως από τα πιο πρόσφατα βιβλία και περισσότερα χρησιμοποιούμενα, υπάρχει πάντοτε σεβαστός αριθμός αντιτύπων. Τα χρήματα για την αγορά βιβλίων δεν είναι πάντοτε τόσα οσα θα επιθυμούσε ή Διεύθυνσι του Κολλεγίου, εν τούτοις έπαρκούν για την κανονική ενημέρωσι της Βιβλιοθήκης. Κατά μέσον ορο διατίθεται 1 χάρτινη λίρα το χρόνο κατά σπουδαστή, για την αγορά νέων βιβλίων, δηλ. 84 δραχμές. Αν σκεφθούμε ότι σε ένα Κολλέγιο όπως του Moray House φοιτούν για την απόκτησι διαφόρων τίτλων 1750-1800 σπουδασται είναι εύκολο να βρούμε τον προϋπολογισμό της Βιβλιοθήκης του μόνο για αγορά βιβλίων. Σήμερα ή βιβλιοθήκη του Moray House έχει 34.500 βιβλία, τα περισσότερα από τα οποία είναι σύγχρονα. Έκτος από το δανειστικό τιμήμα της βιβλιοθήκης, στο οποίο απασχολούνται διαρκώς 2 υπάλληλοι τουλάχιστον, έχουμε και τη λειτουργία Αναγνώστηριου σε μια αρκετά ευρύχωρη αίθουσα — και σε άλλα Κολλέγια περισ-

σότερες τέτοιες αίθουσες — και επί πλέον μικρότερες αίθουσες για να μελετούν οι σπουδασταί που εξειδικεύονται σε διάφορους κλάδους μαθήσεως. Τα τελευταία χρόνια καταβάλλεται προσπάθεια να επεκταθούν οι κτηριακές εγκαταστάσεις των Βιβλιοθηκῶν ὥστε να ἐνθαρρύνεται ἡ μελέτη τῶν σπουδαστῶν μέσα στις βιβλιοθήκες, ιδιαίτερα κατά τις κενές ὥρες, που ἐπίτηδες ἀφίονται στο Ἑβδομαδιαῖο Ὁρολόγιο Πρόγραμμα τῶν διαφόρων κύκλων σπουδῶν. Ἡ ταξινομήσι τῶν βιβλίων ἔχει γίνει μὲ τὸ Ἀμερικάνικο σύστημα Dewey που ἀπεδείχθη πολὺ ἐξυπηρετικὸ γιὰ βιβλιοθηκάρους καὶ ἀναγνώστας. Κάθε Βιβλιοθήκη λειτουργεῖ βάσει ὠρισμένων κανονισμῶν, που τοὺς σέβονται μὲ θρησκευτικὴ εὐλάβεια οἱ ἀναγνώστες. Ὑπάρχουν βιβλία που, ἐνῶ τὰ ἔχουν μελετήσει ἑκατοντάδες σπουδασταί, νομίζει κανεὶς ὅτι δὲν τὰ ἀκούμπησε ἀκόμη χέρι ἀνθρώπου. Τόσο μεγάλος εἶναι ὁ σεβασμὸς καὶ ἡ ἀγάπη τῶν σπουδαστῶν πρὸς τὰ βιβλία!

Ἡ Βιβλιοθήκη ἔχει τὸ προσωπικὸ τῆς, που τὸ ἀποτελοῦν ὁ Διευθυντὴς τῆς Βιβλιοθήκης καὶ 4-5 ὑπάλληλοι τὸ λιγώτερο. Ὁ Διευθυντὴς συνεργάζεται στενὰ μὲ τὸν Διευθυντὴ τοῦ Κολλεγίου γιὰ ζητήματα οἰκονομικὰ καὶ ὀργανωτικὰ καὶ μὲ τοὺς καθηγητὰς τῶν διαφόρων ἐιδικοτήτων, που παρακολουθοῦν τὴ βιβλιογραφία καὶ ὑποδεικνύουν καὶ αὐτοὶ τὸ εἶδος καὶ τὸν ἀριθμὸ τῶν βιβλίων που χρειάζονται.

Σε εἰδικὴ προθήκη καὶ πίνακες ἐκτίθενται τὰ νέα βιβλία που μπαίνουν στὴ βιβλιοθήκη καθὼς καὶ τὰ τελευταία τεύχη τῶν διαφόρων περιοδικῶν, ὥστε χωρὶς κόπο νὰ τὰ παρακολουθοῦν καὶ νὰ τὰ μελετοῦν οἱ σπουδασταί. Κατὰ διαστήματα γίνονται καὶ ἐκθέσεις βιβλίων κατὰ κλάδους μαθήσεως, ἰδίως στὴ διάρκεια τῶν θερινῶν προγραμμάτων σπουδῶν γιὰ τοὺς ἐκπαιδευτικοὺς που βρίσκονται στὴν ὑπηρεσία. Εἶναι φανερό ὅτι κάτω ἀπὸ τέτοιες συνθήκες ἡ Βιβλιοθήκη τοῦ Παιδαγωγικοῦ Κολλεγίου ἀποβαίνει ἀπαραίτητο μέσο στὴν ὑπηρεσία του, συντελεστικὸ τῆς ἀρτίας μορφώσεως τῶν φοιτῶντων στο Κολλέγιο σπουδαστῶν καὶ τοῦ διδακτικοῦ προσωπικοῦ.

Μὲ τὸ κεφάλαιο αὐτὸ κλείνω τὴ μελέτη μου, χωρὶς βέβαια νὰ ἔχω θίξει ὅλα τὰ προβλήματα, τὰ ὁποῖα ἀφοροῦν τὴν ὀργάνωσι καὶ λειτουργία ἐνὸς συγχρόνου Σκωτικοῦ Παιδαγωγικοῦ Κολλεγίου. Πιστεύω, ἐν τούτοις, ὅτι, παρὰ τίς παραλείψεις καὶ τίς περιορισμένες πληροφορίες που παραθέτω, ἡ ἐργασία μου αὐτὴ δίνει μιὰ γενικὴ εἰκόνα τῶν Παιδαγωγικῶν Κολλεγίων τῆς Σκωτίας, στὰ ὁποῖα μορφώνονται ὅλοι ὅσοι πρόκειται νὰ διδάξουν στὰ σχολεῖα Α) βαθμοῦ καὶ Β) βαθμοῦ ἐκπαιδεύσεως. Τελειώνοντας θὰ ἤθελα νὰ σταχυολογήσω ὅ,τι καλὸ νομίζω πὼς ἔχουν τὰ Κολλέγια αὐτὰ καὶ που μπορεῖ νὰ μᾶς φανῆ χρήσιμο γιὰ τὴν καλύτερη ὀργάνωσι καὶ τῶν δικῶν μας Παιδαγωγικῶν Ἀκαδημιῶν, που εἶναι τὰ ἀδελφὰ τους ἰδρύματα στὸν τόπο μας, καὶ νὰ τὸ παραθέσω ἐδῶ ὑπὸ μορφήν προτάσεων μαζί μὲ μερικὲς δικές μου σκέψεις.

Π Ρ Ο Τ Α Σ Ε Ι Σ

Πολλὰ θὰ μπορούσε κανεὶς νὰ προτείνῃ ἂν μελετήσῃ προσεκτικὰ ὅσα ἔχουν ἐκτεθῆ παραπάνω. Πρὸς τὸ παρὸν θὰ ἤθελα νὰ περιορισθῶ σὲ μερικὲς μόνον προτάσεις σχετικὲς μὲ τὰ παρακάτω ἐπίμαχα προβλήματα τῶν Παιδαγωγικῶν μας Ἀκαδημιῶν:

1. Διδακτηριακὸ πρόβλημα:

Τὸ πρῶτο μέλημα τῆς Πολιτείας πρέπει νὰ εἶναι ἡ ἐπέκτασι τῶν διδακτηριακῶν ἐγκαταστάσεων ὅλων τῶν Παιδαγωγικῶν μας Ἀκαδημιῶν καὶ ἡ ἀνέγερσι νέων κτηρίων, ὅπου τὰ ὑπάρχοντα δὲν ἐπαρκοῦν γιὰ τὴν κάλυψι τῶν στοιχειωδῶν ἀναγκῶν μιᾶς σύγχρονης Παιδαγωγικῆς Ἀκαδημίας, ὅπως συμβαίνει μὲ τὴν Παιδαγωγικὴ Ἀκαδημία Θεσσαλονίκης, τὴν Παιδαγωγικὴ Ἀκαδημία Λαρίσης, τὴν Παιδαγωγικὴ Ἀκαδημία Λαμίας κ.ἄ. Ἴσως Ἀκαδημίες μας. Θεωρῶ περιττὸ νὰ ἀναφερθῶ

στούς λόγους, γιατί και προφανείς είναι και από όσα είπαμε παραπάνω, σχετικά με τὰ Παιδαγωγικά Κολλέγια τῆς Σκωτίας, βγαίνει μόνο του τὸ συμπέρασμα.

2. Διδακτικὸ καὶ βοηθητικὸ προσωπικὸ:

Ἐξ ἴσου σπουδαῖο μὲ τὸ πρῶτο εἶναι καὶ τὸ πρόβλημα τοῦ Προσωπικοῦ τῶν Παιδαγωγικῶν Ἀκαδημιῶν. Ἄν θέλωμε οἱ Παιδαγωγικὲς μας Ἀκαδημίαι νὰ ἀποδώσουν πραγματικὰ πρέπει τὸ διδακτικὸ προσωπικὸ νὰ αὐξηθῆ καὶ ποιοτικῶς νὰ βελτιωθῆ. Μὲ τὴν καθιέρωσι μάλιστα τῆς τριτοῦς φοιτήσεως τὸ πρόβλημα τῆς ποιοτικῆς βελτιώσεως καθίσταται ἐπιτακτικὴ ἀνάγκη. Στὶς Ἀκαδημίαι πρέπει νὰ ὑπηρετοῦν, ὅπως καὶ στὰ Πανεπιστήμιά μας, οἱ καλύτεροι ἀπὸ τοὺς ἐκπαιδευτικούς μας. Ἡ Πολιτεία ἔχει τὴν δύναμι καὶ τὸν τρόπο νὰ λύσῃ τὸ πρόβλημα αὐτό. Ὅπως ἀνέφερα στὴ μελέτη μου στὶς Παιδαγωγικὲς Ἀκαδημίαι τῆς Σκωτίας προσέρχονται κάθε τόσο νὰ διδάξουν οἱ καλύτεροι τῶν Ἐκπαιδευτικῶν τῆς χώρας. Σὲ τοῦτο συντελεῖ ἡ καλύτερη βαθμολογικὴ καὶ μισθολογικὴ τους ἐξέλιξι, οἱ καλύτερες συνθήκες ἐργασίας καὶ ἡ ἐκτίμησι τῆς κοινωνίας καὶ τῆς Πολιτείας πρὸς τὸ ἔργο, πού τὰ Ἰδρύματα αὐτὰ ἐπιτελοῦν.

Ἐκτὸς ἀπὸ τὸ διδακτικὸ προσωπικὸ πρέπει οἱ Παιδαγωγικὲς μας Ἀκαδημίαι νὰ ἔχουν καὶ τὴ Γραμματεία τους. Δύο ἕως τρεῖς κατώτεροι ὑπάλληλοι θὰ ἐπαρκοῦσαν γιὰ τὸν σκοπὸ αὐτό. Ὅπως ἔχουν σήμερα τὰ πράγματα οἱ καθηγηταὶ καὶ εἰδικώτερα οἱ παιδαγωγοὶ τηροῦν τὰ διάφορα βιβλία ἀλληλογραφίας, ἐκδίδουν τοὺς διαφόρους τίτλους σπουδῶν καὶ τηροῦν τὸ ἀρχεῖο τῶν Παιδαγωγικῶν Ἀκαδημιῶν. Ἔτσι πολὺς ἀπὸ τὸν πολῦτιμο χρόνο τους, πού μποροῦσε νὰ ἀφιερωθῆ σὲ παραγωγικὴ ἐργασία κατασπαταλᾶται σὲ ἔργα δευτερευούσης σημασίας, πού θὰ μποροῦσε νὰ κάμῃ καὶ ἕνας ἀπόφοιτος Λυκείου, κατάλληλα καθοδηγούμενος.

Ἰδιαίτερη μέριμνα πρέπει νὰ ληφθῆ καὶ γιὰ τὸ προσωπικὸ τῶν Προτύπων τῶν Παιδαγωγικῶν Ἀκαδημιῶν. Ἄν ἐπανέλθωμε στὴν κατάστασι πού ἐπικρατοῦσε στὰ πρῶτα χρόνια τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ θεσμοῦ τῶν Παιδαγωγικῶν Ἀκαδημιῶν θὰ πρέπη νὰ εἶμαστε εὐχαριστημένοι. Οἱ ἐκπαιδευτικοὶ πού ὑπηρετοῦν στὰ Πρότυπα πρέπει νὰ ἔχουν περιθώρια καλύτερας ἐξελίξεως καὶ νὰ χρησιμοποιοῦνται ἀργότερα καὶ σὲ διοικητικὰ θέσεις τῆς Α) βαθμίου Ἐκπαιδεύσεως. Εἶναι γνωστὸ ὅτι ἐνημερώνονται στὰ προβλήματα τῆς Παιδαγωγικῆς ἐπιστήμης διαρκῶς, ὅτι συμβάλλουν στὴν πληρέστερη κατάρτισι τῶν σπουδαστῶν, ὅτι ἀκόμη θὰ πρέπη νὰ εἶναι σὲ θέσι νὰ ἀναλάβουν ἐρευνητικὴ καὶ πειραματικὴ ἐργασία σὲ προβλήματα παιδαγωγικῆς καὶ ψυχολογίας πού ἔχουν σχέσι μὲ τοὺς μαθητὰς τοῦ δημοτικοῦ σχολείου κλπ. Γιὰ νὰ ἔχωμε ὅμως τέτοιες ἀπαιτήσεις ἀπὸ τοὺς διδασκάλους τῶν Προτύπων πρέπει νὰ ὑπάρχουν καὶ ἀνάλογες παροχές. Ἡ ὑψηλὴ βαθμολογία στὶς ὑπηρεσιακὰς τους ἐκθέσεις, γιὰ τὴν ὁποία παρεπονοῦντο οἱ διδασκαλοὶ τῶν ἄλλων σχολείων μας, ἔπαψε πειὰ νὰ εἶναι πρόνομιο τῶν ὑπηρετούντων στὰ Πρότυπα. Γι' αὐτὸ καὶ δὲν ὑπάρχει πλέον προθυμία ἀπὸ ἀπὸ μέρους τῶν ὑπηρετούντων σὲ σχολεῖα τῆς ἑδρας τῆς Παιδαγωγικῆς Ἀκαδημίας νὰ ἐργασθοῦν στὰ Πρότυπα. Δὲν ἀποτελεῖ αὐτὸ μιὰ ἔμπρακτῃ ἀπόδειξι τοῦ ὅτι ἡ ἐργασία στὸ Πρότυπο εἶναι περισσότερο κοπιαστικὴ καὶ ἀπαιτεῖ ἡῤῥημένη προσπάθεια; Τὸ μόνο λοιπὸν κίνητρο γιὰ νὰ προσελκύωνται οἱ καλύτεροι στὰ Πρότυπα τῶν Παιδαγωγικῶν Ἀκαδημιῶν, ἐκτὸς ἀπὸ τὴν ἀγάπη πρὸς τὴν παιδαγωγικὴ ἐπιστήμη, πού εὐτυχῶς διακρίνει ἀρκετοὺς ἀπὸ αὐτοὺς, εἶναι ἡ βελτίωσι τῆς θέσεώς των — ἡ προνομιακὴ των μεταχείρισι!

Διοίκησι τῶν Παιδαγωγικῶν Ἀκαδημιῶν

Στὰ Παιδαγωγικά Κολλέγια τῆς Σκωτίας ὁ Διευθυντὴς ἔχει, ὅπως εἶπαμε, πολλὰ δικαιώματα καὶ ὑποχρεώσεις. Διευθύνει τὸ Κολλέγιο, ἀλλὰ καὶ οἱ συνεργάται

του έχουν καθωρισμένα καθήκοντα, ώστε να μην είναι ανάγκη τα πάντα να επιλύονται από τον Διευθυντή του Κολλεγίου. Ο Βοηθός Διευθυντής και ο Υποδιευθυντής του Κολλεγίου έχουν τους τομείς δράσεώς των και είναι υπόλογοι απέναντι του Διευθυντού των. Υπάρχει ένας θαυμάσιος καταμερισμός και κανένας δεν επεμβαίνει στις αρμοδιότητες του άλλου. Με τον τρόπο αυτό παρέχεται στον Διευθυντή η δυνατότητα να εποπτεύη άνετα την όλη εργασία της Σχολής και να προσφέρει πολλές πολύτιμες υπηρεσίες και έξω από το Κολλέγιο, σαν μέλος και σύμβουλος ώρισμένων Συμβουλίων, που ενδιαφέρονται για τα εκπαιδευτικά προβλήματα της χώρας των.

Την Διοίκηση των Παιδαγωγικών μας Ακαδημιών θα μπορούσαν, ίσως, όπως γίνεται στη Σκωτία, να αναλάβουν πλήρη του Διευθυντού, του ή των Υποδιευθυντών της Ακαδημίας, και άλλα άτομα, διακρινόμενα για την μόρφωσή τους, το ενδιαφέρον τους για την εκπαίδευση και την ύψηλή τους κοινωνική θέση και να σχηματισθή ένα είδος Διοικητικού Συμβουλίου ανάλογο με εκείνο των Παιδαγωγικών Κολλεγίων της Σκωτίας. Πιστεύω πως ένα τέτοιο μέτρο θα βοηθούσε στην ανύψωση του θεσμού και στην βελτίωση των συνθηκών εργασίας των Ακαδημιών μας. Δείγματα μιας τέτοιας προσφοράς έχουμε ακόμη και σήμερα στις περιπτώσεις που την Σχολική Έφορεία αναλαμβάνουν τέτοια πρόσωπα.

Για την καλύτερη έσωτερική λειτουργία των Παιδαγωγικών μας Ακαδημιών θα μπορούσε να συσταθή και ο θεσμός των Συμβουλίων Σπουδών, κατά το πρότυπο σχεδόν των Συμβουλίων Σπουδών των Σκωτικών Παιδαγωγικών Κολλεγίων. Πολλά θα είχε να προσφέρει και στις Κεντρικές Υπηρεσίες του Υπουργείου Εθνικής Παιδείας ένας τέτοιος θεσμός, ιδίως σε θέματα μελετών και προγραμματισμού.

Διαδικασία εισαγωγής στις Παιδαγωγικές Ακαδημίες

Από τον εκπαιδευτικό λειτουργό ή Πολιτεία απαιτεί άριστη γενική και επαγγελματική κατάρτιση και ήθος. Με το σύστημα εισαγωγής που ισχύει σήμερα στην Πατρίδα μας εξασφαλίζεται μερικώς μόνο το πρώτο αίτημα. Κι αυτό γιατί για την εισαγωγή στις Παιδαγωγικές Ακαδημίες λαμβάνεται υπ' όψιν μονάχα ο «γενικός βαθμός» του Ακαδημαϊκού Απολυτηρίου. Γιατί είναι δυνατό ένας υποψήφιος να έχει ύψηλο γενικό βαθμό και να ύστερη πολύ είτε στα Έλληνικά είτε στα Μαθηματικά. Και στη μιά περίπτωση και στην άλλη θα παρουσιάση έλλείψεις, που για να συμπληρωθούν θα απαιτηθή χρόνος, που θα αφαιρεθή από τις ώρες που διατίθενται στο Πρόγραμμα για την επαγγελματική κυρίως κατάρτιση του μέλλοντος εκπαιδευτικού. Πρέπει, κατά τη γνώμη μου, να ύπάρχη μιά ώρισμένη βάση και στη βαθμολογία των επί μέρους μαθημάτων που αναφέραμε, όπως γινόταν και με το παλαιό σύστημα εισιτηρίων εξέτασεων στις Παιδαγωγικές Ακαδημίες. Πολύ περισσότερο πρέπει να ισχύση αυτό για κείνους που εισάγονται καθ' ύπερβαση, ως ανήκοντες σε ειδικές κατηγορίες, που προστατεύει ο Νόμος, αν και προσωπικά πιστεύω ότι το μέτρο αυτό συντελεί στο να κατεβαίνη σημαντικά ή μορφωτική στάθμη των εκπαιδευτικών Α) βαθμίου Εκπαιδεύσεως, όπως μου έδειξε άλλωστε ή πειρά μου σαν παιδαγωγού. Έφέτος π.χ. μπήκαν σε Παιδαγωγικές Ακαδημίες υποψήφιοι ειδικών κατηγοριών με γενικό βαθμό 145 και με πολύ χαμηλό βαθμό στα Έλληνικά ή τα Μαθηματικά.

Ίδιαίτερη προσοχή πρέπει να δοθή και στο ήθος των υποψηφίων. Βέβαια ή ή διαπίστωση του ήθους του υποψηφίου δεν είναι κάτι το εύκολο. Αυτό όμως δεν σημαίνει ότι θα μείνωμε έδω με σταυρωμένα τα χέρια. Στον τόπο μας δεν έχουμε ακόμη φθάσει στο σημείο που έχουν φθάσει στη Σκωτία, όπου με πολλούς τρόπους ελέγχουν το ήθος του υποψηφίου, ώστε να περιορίζουν εύθυσ από την αρχή το ποσοστό των ακαταλλήλων για το ύψηλο λειτούργημα του εκπαιδευτικού. Γι' αυτό το θέμα του ήθους θα πρέπει να αποτελέση περισσότερο μέλημα της Διευθύνσεως και του προσωπικού των Παιδαγωγικών μας Ακαδημιών, επικουρούμενων από σχετική

νομοθεσία, ποῦ θὰ παρέχη στὸν Διευθυντὴ καὶ τὸν Σύλλογο τῶν Καθηγητῶν τὸ δικαίωμα νὰ παίρουν τὶς ἀποφάσεις ποὺ τὸ συμφέρον τῆς ἐθνικῆς μας παιδείας ἐπιβάλλει, ἀποφάσεις ποὺ πρέπει κατ' ἀρχὴν νὰ εἶναι ἀνέκκλητες, σὲ σοβαρὲς περιπτώσεις φυσικά, μὴ ἐπιδεχόμενες καμμιάν ἐπιείκεια.

Τίτλοι σπουδῶν

Ἡ αὔξησι τῶν ἐτῶν φοιτήσεως σὲ τρία δικαιολογεῖ τὴν χορήγησι ὄχι πειὰ Ἀπολυτηρίου ἀλλὰ Πτυχίου ἢ Διπλώματος. Τὸ ἀνέδασμα τῆς στάθμης τῶν σπουδῶν ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος πρέπει ἀκόμη νὰ δώσῃ στοὺς πτυχιούχους τῶν Παιδαγωγικῶν Ἀκαδημιῶν τὸ δικαίωμα νὰ ἐγγράφωται στὶς Πανεπιστημιακὲς καὶ ἄλλες Ἀνώτερες Σχολές, ποὺ προετοιμάζουν ἐκπαιδευτικούς καὶ μάλιστα στὸ δεύτερο ἢ τρίτο ἔτος ἀνάλογα μὲ τὶς σπουδὲς ἐξειδικεύσεως ποὺ θὰ ἔχουν κάμει στὶς Ἀκαδημίες, ὑπὸ τὸν ὅρο ὅτι εἶναι σπουδὲς πανεπιστημιακῆς στάθμης.

Θὰ ἦταν δυνατὸ σὲ μερικὲς ἀπὸ τὶς Παιδαγωγικὲς Ἀκαδημίες νὰ γινόνταν δεκτοὶ ἀπόφοιτοι Παιδαγωγικῶν Ἀκαδημιῶν γιὰ μεταπτυχιακὲς σπουδές, ποὺ θὰ παρῆχαν στοὺς ἐκπαιδευτικούς αὐτοὺς καὶ ὠρισμένα προνόμια, ὅπως εἶναι π.χ. ἡ κατάληψι ἀνωτέρων θέσεων στὴν Α) βᾶθμιο Ἐκπαίδευσι, ἢ κατάληψι τῆς θέσεως τοῦ Διευθυντοῦ πολυταξίου σχολείου κλπ. Τὰ σχετικὰ προγράμματα μαθημάτων μπορεῖ νὰ εἶναι ὅπως ἐκεῖνα τῆς Μετεκπαιδεύσεως διετοῦς διάρκειας ἢ νὰ εἶναι θερινά, γιὰ νὰ μὴν ἀφίνουσι οἱ διδάσκαλοι τὴν ἐργασία τους στὰ σχολεῖα. Στὴν τελευταία αὐτὴ περίπτωσι θὰ μπορούσε τὸ πρόγραμμα νὰ κλιμακωθῆ σὲ 3 ἢ 4 θερινὰ δίμηνα μὲ συμπυκνωμένο ὥραριο καὶ πρόγραμμα μαθημάτων. Ὅπως εἶναι γνωστὸ στὸ Πρόγραμμα τῆς Πανεπιστημιακῆς Μετεκπαιδεύσεως εἶχαμε μαθήματα ποὺ διδασκόνταν 2 ὥρες τὴν ἐβδομάδα, δηλ. συνολικὰ 40-45 διδακτικὲς ὥρες τὸν χρόνο. Σὲ ἓνα θερινὸ πρόγραμμα θὰ μπορούσε ἓνα δίωρο μάθημα νὰ διδαχθῆ σὲ 3 μονάχα ἐβδομάδες ἀπὸ 2-3 ὥρες τὴν ἡμέρα καὶ μαζὶ μὲ ἓνα ἢ δύο ἀκόμη μαθήματα νὰ ἀποτελέσουν τὸ πρόγραμμα τοῦ διμήνου.

Ὅσοι τελειώνουσι τὶς σπουδὲς τους μὲ ἐπιτυχία θὰ μπορούσαν νὰ προχωρήσουν ἀκόμη περισσότερο ἀν τὸ Παιδαγωγικὸ Ἰνστιτοῦτο γινόνταν Κέντρο Ἐπιστημονικῶν Ἐρευνῶν. Μὲ ἐκπαιδευτικούς μετεκπαιδευμένους στὶς Παιδαγωγικὲς Ἀκαδημίες τὸ Παιδαγωγικὸ Ἰνστιτοῦτο θὰ μπορούσε νὰ πραγματοποιήσῃ ἀξιόλογο ἐρευνητικὸ ἔργο καὶ νὰ προαγάγῃ τὴν Ἑλληνικὴ Παιδαγωγικὴ Ἐπιστήμη. Στὸ Ἰνστιτοῦτο θὰ γίνονταν δεκτοὶ οἱ παραπάνω ἐκπαιδευτικοὶ κατόπιν ἐξετάσεων καὶ συστάσεως τῶν προϊσταμένων των καὶ τοῦ βαθμοῦ τοῦ μεταπτυχιακοῦ των τίτλου τῆς Παιδαγωγικῆς Ἀκαδημίας. Οἱ σπουδὲς τους στὸ Παιδαγωγικὸ Ἰνστιτοῦτο θὰ μπορούσε νὰ εἶναι διετεῖς, χωρὶς διακοπὴ ἢ καὶ μὲ διακοπὴ 1 ἢ 2 ἐτῶν στὶς περιπτώσεις ποὺ θὰ ἀνελάμβαναν ἔρευνα προβλημάτων σχετικῶν μὲ τὴν σχολικὴ πράξι, παιδαγωγικῶν, ψυχολογικῶν καὶ διδακτικῶν. Ὁ τίτλος ποὺ θὰ ἔπαιρναν, μετὰ τὴν ἐπιτυχῆ ἀποπεράτωσι τῶν σπουδῶν τους, θὰ μπορούσε κάλλιστα νὰ ὀνομασθῆ Διδακτορικὸ τῆς Παιδαγωγικῆς. Στὴν περίπτωσι αὐτὴ δὲ θὰ εἶχαμε τόση ἀνάγκη ἀπὸ μεταπτυχιακὲς σπουδὲς στὸ ἐξωτερικόν, παρὰ μόνον γιὰ κείνους ποὺ θὰ ἤθελαν νὰ διδάξουν στὶς Παιδαγωγικὲς Ἀκαδημίες, στὶς Σχολὰς Παιδαγωγικῆς τῶν Πανεπιστημίων μας καὶ στὸ Παιδαγωγικὸ Ἰνστιτοῦτο. Τὸ Ι.Κ.Γ. θὰ μπορούσε νὰ ἔχῃ σὰν ὑποτρόφους τοὺς ἐκπαιδευτικούς αὐτοὺς καὶ θὰ εἶχε ἀρκετὴ οἰκονομία καὶ σὲ συνάλλαγμα ἀν καθιερωνόνταν ὁ θεσμὸς αὐτῶν τῶν σπουδῶν.

Ἐξετάσεις στὶς Παιδαγωγικὲς Ἀκαδημίες: Τμηματικὲς - Πτυχιακὲς

Ἡ ἐμπειρία μας ἀπὸ τὶς Παιδαγωγικὲς Ἀκαδημίες μᾶς ἐπεισε ὅτι πρέπει 1) νὰ καταργηθοῦν οἱ ἐξετάσεις τοῦ πρώτου ἐξαμήνου καὶ 2) νὰ καθιερωθοῦν ἐξεταστικαὶ

περίοδοι, μιά περίοδος από 10-25 Σεπτεμβρίου και μιά ήμπερίοδος από 15-25 Οκτωβρίου το βραδύτερο. Σέ επανεξέταση πρέπει νά παραπέμπωνται όσοι δέν παρουσίασαν ικανοποιητική επίδοσι σέ μερικά μαθήματα ή φοίτησαν έλλιπώς στή διάρκεια του έτους. Όταν ή άποτυχία είναι γενική ό σπουδαστής πρέπει νά υποχρεωθή σέ επανάληψι των μαθημάτων του αύτου έτους. Η βαθμολογία νά είναι κάπως άσστηρή μέ βάση τον τον βαθμό πέντε (5), γιατί ή υπερβολική επιείκεια έχει σαν άποτέλεσμα της νά πληθύνεται ή τάξι των ήμιμαθών πτυχιούχων εις βάρος της έθνικης μας παιδείας. Θα έλεγα ότι ή επανεξέταση πρέπει νά επιτρέπεται μόνο σέ κείνους που δέν πήραν την βάση το πολύ στο 1) 4 των διδασκομένων μαθημάτων. Μαθήματα που διδάσκονται το πρώτο εξάμηνο θα εξετάζωνται στο τέλος του Άκαδημ. έτους, δηλαδή τον Ιούνιο.

Πτυχιακές εξετάσεις θα γίνονται στα μαθήματα που διδάσκονται στο 3ο έτος σπουδών, αλλά ως βαθμός πτυχίου θα τίθεται ό μέσος όρος των βαθμών που ό υποψήφιος πήρε στις τμηματικές εξετάσεις του 1ου και του 2ου έτους σπουδών, στην περίπτωση που ή ύλη του μαθήματος κλιμακώνεται σέ περισσότερα από ένα έτη. Έτσι θα υποχρεώνωνται οι σπουδασται νά δείχνουν επιμέλεια από το πρώτο έτος σπουδών και κατά συνέπεια θα κατάρτιζωνται καλύτερα.

Τό σύστημα εξετάσεων θα πρέπει νά τροποποιηθή και αύτό. Πρέπει νά αποβλέπη στον έλεγχο του τρόπου σκέψους των σπουδαστών και όχι νά αποτιμά την ικανότητα άναμιασής τους των όσων τους διδάσκουμε. Ο έλεγχος αύτος μπορεί νά γίνεται κατά ποικίλους τρόπους, προφορικά και γραπτά. Μπορούν νά δίδωνται στους εξεταζομένους ειδικά έρωτηματολόγια προς συμπλήρωσι ή ένα θέμα προς άνάπτυξι σέ τακτό χρονικό διάστημα μέσα στην τάξι, επιτρεπομένης της χρήσεως πηγών κλπ. Αν τελικά καθιερωθούν φροντιστηριακά μαθήματα και σεμινάρια πράγμα που ιδιαίτέρως συνιστούμε, δέν θα παρίσταται άνάγκη προφορικής εξετάσεως των σπουδαστών στα μαθήματα αύτά, γιατί παρέχονται έτσι πολλές εύκαιρίες νά εκτιμηθή ή δλη κατάρτισι και οι ειδικές γνώσεις των.

Ο τρόπος έργασίας στις Παιδαγωγικές Άκαδημίες πρέπει νά ένθαρρύνη και την άτομική μελέτη, νά μάθη τους σπουδαστάς πώς νά εργάζωνται μόνοι των, για νά μπορούν άποφοιτούντες της Σχολής νά συνεχίσουν την αυτομόρφωσί τους. Έργασίες μικρές και μεγάλες, που θέλουν μελέτη διαφόρων πηγών, πρέπει νά ανατίθενται πολλές στους σπουδαστάς, άφου προηγουμένως διδαχθή εις αύτους ό τρόπος της μελέτης για νά άποφεύγωνται οι άντιγραφές και νά προωθήται ή περι το άυτενεργείν ικανότης των σπουδαστών.

Μέτρα για την πληρεστέρα θεωρητική και πρακτική μόρφωσι των σπουδαστών των Παιδαγωγικών Άκαδημιών.

Την άνάγκη για την πληρεστέρα θεωρητική και πρακτική κατάρτισι των σπουδαστών των Παιδαγωγικών Κολλεγίων έχουν έπισημάνει και οι Βρεταννοι Ιθύνοντες και παιδαγωγοι και έχουν προχωρήσει στην έφαρμογή των καταλλήλων μέτρων για την αντιμετώπισι αύτου του προβλήματος. Άλλά και οι δικόι μας Παιδαγωγοι και γενικά οι ασχολούμενοι μέ τα προβλήματα της Α) βαθμίου Έκπ) σεως τα μεταπολεμικά χρόνια τονίζουν την ίδια άνάγκη. Προσωπικά πιστεύω ότι άκόμη το πρόβλημα αύτο δέν βρήκε τη λύσι του. Ας μου επιτραπή από τα πολλά θέματα που περικλείει νά αναφερθώ σέ κείνα, που θεωρώ επάναγκες νά πάρουν προτεραιότητα.

Άρχίζω από την άνάγκη για σπουδές σέ ύψηλότερο επίπεδο, που νά πλησιάζη ή νά είναι πανεπιστημιακό. Ειδικότερα νομίζω ότι πρέπει νά επιμείνωμε στο θέμα αύτο προκειμένου για ώρισμένους κλάδους, στους όποιους ένδείκνυται κάποια εξειδίκευσι και για τους κλάδους όπου οι ίδιοι οι σπουδασται δείχνουν ιδιαίτερη προτίμησι και κλίσι. Για την ύποστήριξι της άπόψεώς μου παραπέμπω στα επι-

χειρήματα, που αναφέρονται στη μελέτη μου, για να μην επαναλαμβάνω τα ίδια λόγια και εδώ. Η Ελληνική γλώσσα και Λογοτεχνία, τα Θρησκευτικά, ή Ιστορία, τα Μαθηματικά - Φυσιογνωστικά - Γεωπονικά, τα Τεχνικά, ή Μουσική κ.ά. μαθήματα που διδάσκονται στις Παιδαγωγικές μας Ακαδημίες θα πρέπει να έχουν και πρόγραμμα για εξειδίκευσι των σπουδαστών οι οποίοι το επιθυμούν, υποχρεωτική για 1-2 μαθήματα, και προαιρετική ως προς τα μαθήματα, που θα θελήσουν να παρακολουθήσουν οι ενδιαφερόμενοι, αν έχουν διαθέσιμο χρόνο. Με την εξειδίκευσι μπορεί αν θέλωμε να συνδυασθῆ και ἡ επιστημονική ἔρευνα στους κλάδους που ἀναφέραμε, ἔρευνα που θα πρέπει να εἶναι πάντως υποχρεωτική προκειμένου για τὰ Παιδαγωγικά γενικά μαθήματα. Τὸ τελευταῖο τοῦτο με φέρνει στὸ δεύτερο θέμα, που ἀφορᾷ τὴν ἀρτιωτέρα παιδαγωγική καὶ ψυχολογική κατάρτισι τῶν μελλόντων λειτουργῶν Α) βαθμοῦ Ἐκπ)σεως.

Εἶναι γεγονός ὅτι στὸ θέμα τῆς πλήρους επιστημονικῆς δηλ. παιδαγωγικῆς καὶ ψυχολογικῆς κατάρτισεως τῶν σπουδαστῶν τῶν Παιδαγωγικῶν Ἀκαδημιῶν ὑστεροῦσε πολὺ τὸ πρόγραμμα τοῦ διητοιῦ κύκλου σπουδῶν. Ὅσοι δίδαξαν στὶς Παιδαγ. Ἀκαδημίες διητοιῦ κύκλου σπουδῶν γνωρίζουν πολὺ καλά ὅτι ἡ πληθώρα τῆς ὕλης καὶ τῶν διαφόρων κλάδων τῶν Παιδαγωγικῶν καὶ ψυχολογικῶν μαθημάτων δὲν ἐπέτρεπαν παρά μιά φεγαλέα ἐξέτασι τῶν περισσοτέρων ἀπὸ τὰ προβλήματα τῶν μαθημάτων αὐτῶν. Ἄν καμμιά φορά προσπαθούσαμε νὰ προχωρήσωμε σὲ βάθος, γιατί πιστεύαμε πὼς αὐτὸ ἦταν τὸ σωστό, μᾶς ἔμεναν πολλὰ θέματα ἀδίδακτα στὸ τέλος τοῦ ἔτους. Ἔτσι οἱ ἀπόφοιτοι τῶν Παιδαγωγικῶν Ἀκαδημιῶν ἢ θὰ ἔφευγαν κατὰ κανόνα μὲ ἐπιπολαία γενική κατάρτισι, ἰδίως στὸν πρακτικὸ τομέα ἢ μὲ ἐλλιπῆ κατάρτισι, ὅταν οἱ διδάσκοντες ἐπιθυμοῦσαν νὰ ἐμβαθύνουν στὰ διδασκόμενα. Καὶ αὐτὸ συνέβαινε περισσότερο στὰ Παιδαγωγικά μαθήματα καὶ τὴν Ψυχολογία, δηλ. στὸς κλάδους ἐκείνους ἀκριβῶς, ὅπου θὰ ἔπρεπε νὰ εἶναι ἀρτια καταρτισμένοι. Πολὺ δὲ φοβοῦμαι πὼς τὸ ἴδιο θὰ συμβῆ καὶ μὲ τὸ πρόγραμμα τριητοιῦ κύκλου σπουδῶν, ἂν ἐπιμείνωμε νὰ περιληφθοῦν σὲ αὐτὸ μαθήματα ἢ ἐνόητες ποὺ ποσοτικά καὶ ποιοτικά δὲν ἔχουν νὰ προσφέρουν καὶ πολλὰ πράγματα στὸς σπουδαστάς. Οἱ Παιδαγωγικὲς Ἀκαδημίες εἶναι καὶ πρέπει νὰ παραμείνουν ἰδρύματα, ὅπου πρῶτα καὶ πάνω ἀπὸ ὅλα θεραπεύεται ἡ Παιδαγωγικὴ Ἐπιστήμη. Καὶ ἂν μὲ ρωτοῦσαν σὲ περίπτωσι καθιερώσεως μᾶς μονάχα ἐξειδικεύσεως - υποχρεωτικῆς γιὰ ὅλους - ἀδισταχτα θὰ ὑποστήριζα τὴν ἐξειδίκευσι στὰ Παιδαγωγικά καὶ τὴν Ψυχολογία! Τὸν λειτουργὸν κάθε βαθμίδος, κατ' ἐξοχὴν ὅμως τὸν λειτουργὸν τῆς Α)βαθμοῦ Ἐκπαιδεύσεως τὸν θέλωμε ἐπιστήμονα ἐκπαιδευτικόν, ἱκανὸν νὰ κατανοῆ τὴν παιδαγωγικὴ ἐπιστήμη ποὺ βασικά ἀσχεῖ - πρέπει νὰ ἀσχεῖ στὴν πρᾶξι - ἱκανὸν νὰ παρακολουθῆ τις ἐξελίξεις καὶ τις προόδους τῆς, ἱκανὸν νὰ σκέπτεται καὶ νὰ θέτῃ ὑπὸ δοκιμασία κάθε νέαν ἰδέαν, μέθοδο καὶ σύστημα παιδευτικόν μὲ τὴν ἀμεροληψία ποὺ ταιριάζει στὸν πραγματικὸν ἐπιστήμονα, ἱκανὸν νὰ πειραματίζεται ἀφοβα καὶ μὲ ἀνεπτυγμένον τὸ συναίσθημα τῆς εὐθύνῃς πάνω στὰ ποικίλα προβλήματα ποὺ ὑποδεικνύει ἡ παιδαγωγικὴ θεωρία καὶ θέτει ἡ καθημερινὴ παιδαγωγικὴ ἐμπειρία καὶ πρᾶξι.

Καταλήγομε λοιπὸν στὸ συμπέρασμα, ὅτι, ἂν θέλωμε ὁ λειτουργὸς τῆς Α)βαθμοῦ Ἐκπαιδεύσεως νὰ ἀσχεῖ σὲ ὅλη του τὴν πληρότητα τὸ παιδευτικὸ του ἔργο καὶ ὄχι μονάχα ἔργο διδακτικόν, εἶναι πρῶτιστη ἀνάγκη νὰ αὐξηθοῦν σημαντικά οἱ ὥρες τῆς διδασκαλίας τῶν Παιδαγωγικῶν καὶ Ψυχολογικῶν μαθημάτων καὶ νὰ κατανεμηθοῦν στὸ πρόγραμμα στὰ τρία χρόνια σπουδῶν κατὰ τὸν πιὸ ἐπωφελετῆ τρόπο. Εἰδικώτερα θὰ θέλαμε νὰ προσεχθοῦν τὰ ἐξῆς ἐπὶ μέρους προβλήματα:

α) Τὸ πρόβλημα τῆς ψυχολογικῆς μορφώσεως τῶν σπουδαστῶν.

Ἡ θεωρητικὴ ψυχολογικὴ μόρφωσι πρέπει νὰ ἀρχίσῃ ἀπὸ τοῦ 1ου ἔτους καὶ νὰ συνδυάζεται εὐκαιριακά καὶ σκόπιμα μὲ τὴν πρακτικὴ ψυχολογικὴ μόρφωσι τῶν σπουδαστῶν. Ὅπως εἶναι φυσικὸν θὰ προηγηθῆ ἡ γνῶσις τῆς Γενικῆς Ψυχολογίας καὶ